

[Freddy Madsen]

Vi er fuldstændig klar over, under hvilke omstændigheder disse planer virkeliggøres, dvs. betingelser, der er præget af stigende kriseuddybning og overhåndtagende erhvervsindflydelse. Det er samtidig klart, at dette langsigtede forsøg skal yde sit bidrag til løsningen af de strukturtilpasningsproblemer, som er affødt af den teknologiske udvikling siden 1945 og senest forstærket under indtryk af krisen.

Men uddannelsen kan ikke skæres til efter krisebetingelserne eller efter, at den nuværende samfundsorden vil fortsætte ud i al evighed. Mindretallet i det centrale uddannelsesråd har allerede påpeget, at den samfundsretningsplan, som er foretaget i udredningsarbejdet, er en idylliseret og konfliktløs opfattelse, som næppe på mange punkter vil vise sig at være i overensstemmelse med virkeligheden. Derfor kan man i en kort formel sige, at regeringens planer går ud på at reformere for at konservere de bestående samfundsforhold.

Derfor stiller problemet sig også på en anden måde. Spørgsmålet er ikke, hvordan der skabes en formel strukturel sammenhæng mellem de enkelte fag i skolen, men derimod det altafgørende, om den viden, som eleverne skal opnå, skaber en forståelse for at opnå overblik, helhed og sammenhæng. Det er nemlig selve forudsætningen for, at det er mennesket, der bestemmer udviklingens gang og ikke omvendt. Når det gælder om at skabe en sammenhæng i alt det, eleverne skal lære i skolen, må det endnu en gang understreges, at den nuværende formålsparagraf ikke lægger op til at give den oversigt over og indsigt i hverken naturens, samfundets eller videnskabens udvikling, der fremfor alt er behov for.

Meget må derfor komme til at afhænge af, hvem det er, der skal bestemme skolens fremtid, om det er et udemokratisk organ som det centrale uddannelsesråd eller tilsvarende nogle embedsmænd eller specialister, således som undervisningsministeren selv har understreget det.

I bogen »Bliver der plads til os?« gør ministeren rede for, at politiske beslutninger i realiteten flyttes fra parlamentariske forsamlinger over til faglige eller administrative organer. Det er en tendens, vi allerede kender fra de politiske forlig, men bedre bliver det ikke, når der samtidig i denne teknokratiske

planlægningsmodel indsættes håndplukkede specialister, hvis eneste rettesnor er, at de er personlig udpeget af ministeren – og hvordan det foregår, fik vi jo også i går i ministerens svar til mig en afklaring af.

Der kan ikke stærkt nok advares imod at tro på, at det centrale uddannelsesråd skulle være et særlig demokratisk organ. Planlægningsprocessen har afsløret, at det er de personlig udpegede medlemmer, der som de eneste overhovedet har overblik over, hvad det er, der foregår. Kan man påstå, at det er rimeligt, når der er tale om fremtidens uddannelsessystem?

Selvfølgelig kan ministeren altid legitimere foretagendet ved at sige, at det foreliggende materiale er et debatoplæg. Men hvem kan virkelig tro på det, når der fremsættes reformer efter den rullende planlægnings strategi? Derfor må det fortsat stå til diskussion, om forældre, elever og lærere har den indflydelse, som de må have krav på. Vi fremsatte i efteråret 1977 et fuldstændigt styrelseslovsforslag. Dette forslag kunne have angivet hovedretningen i udviklingen af medbestemmelsen for dem, som virkelig ved, hvad sagen drejer sig om, nemlig lærere, elever og forældre. Vi er fortsat af den opfattelse, at der er langt igen, førend disse grupper indflydelse er sikret i folkeskolen, og denne opfattelse bestyrkes i tilsyneladende overensstemmelse med den netop omtalte tendens til at fjerne alle beslutninger fra demokratiske organer.

Den anden side af miseren i skolen har, som vi mange gange har fremhævet, og som jeg også gerne vil slutte med at fremhæve, umiskendeligt en økonomisk tone. Det er fortsat et spørgsmål, om man vil være med til at bevilge de nødvendige midler til, at den undervisning, som foregår i folkeskolen, også kan foregå på fornuftig vis. Det er det, der er forudsætningen også for løsningen af hovedproblemet, som vi anser for det altafgørende i hele denne diskussion, nemlig om den sociale deling i undervisningssystemet, som først og fremmest begynder i folkeskolen, skal overvindes. Vi ved, at der findes en række kulturelle og andre forudsætninger, som gør, at der vil være tendenser til en social deling i skolen. Denne sociale deling kan vel ikke ophæves under de nuværende samfunds-betingelser, men kun modvirkes, ved at de nødvendige ressourcer og de nødvendige kræfter